

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และการสุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ คู่สามี-ภรรยา โดยสตรีมีอายุตั้งแต่ 18 - 60 ปี ทำการคัดเลือกหมู่บ้านตัวอย่าง 2 หมู่บ้าน (โดยพื้นที่ของหมู่บ้านใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการทางการเกษตรอย่างน้อย 70% ของพื้นที่) ในตำบลหนองล่อง และตำบลนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ตำบลละ 1 หมู่บ้าน โดยใช้ขนาดของประชากร 25% ของจำนวนครัวเรือนของประชากรในหมู่บ้าน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic random sampling) จากบ้านเลขที่ในหมู่บ้าน ซึ่งใช้สูตรในการหาช่วงของการสุ่ม (Sampling interval) ดังนี้คือ

$$\text{Sampling interval (i)} = N/n \text{ (กานดา 2530 : 94)}$$

(N คือ ขนาดของประชากร และ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง)

เมื่อใช้ขนาดของประชากร 25% จะได้ช่วงของการสุ่มตัวอย่าง (i) = 4

- ประชากรจากบ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลนครเจดีย์ อยู่ห่างจากที่ตั้งอำเภอป่าซาง 10 กิโลเมตร รวมแล้วอยู่ห่างจากเทศบาลเมืองลำพูน 23 กิโลเมตร (พื้นที่เกษตรใกล้เมือง) เดินทางโดยยานพาหนะที่นิยมใช้กันตามปกติ คือ รถจักรยานยนต์ ใช้เวลาจากเขตเทศบาลเมืองลำพูนไปสู่หมู่บ้าน ประมาณ 40 นาที หมู่บ้านประกอบด้วยจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 160 ครัวเรือน ประชากรตัวอย่าง = 40 ครัวเรือน จำนวนประชากรตัวอย่าง = 80 ราย (บุรุษและสตรี)

- ประชากรจากบ้านท่าช้าง หมู่ที่ 6 ตำบลหนองล่อง อยู่ห่างจากที่ตั้งอำเภอป่าซาง 30 กิโลเมตร รวมแล้วอยู่ห่างจากเทศบาลเมืองลำพูน 43 กิโลเมตร (พื้นที่เกษตรไกลเมือง) เดินทางโดยยานพาหนะที่นิยมใช้กันตามปกติ คือ รถจักรยานยนต์ ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที จากเขตเทศบาลเมืองลำพูนไปสู่หมู่บ้าน เส้นทาง

เดินรถส่วนใหญ่เป็นเส้นทางโค้ง และทางแคบ (เส้นทางหลวงแผ่นดินที่ 1030 ดุจากภาคผนวก) ประกอบด้วยจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 241 ครัวเรือน ประชากรตัวอย่าง = 61 ครัวเรือน จำนวนประชากรตัวอย่าง = 122 ราย (บุรุษและสตรี)
รวมประชากรตัวอย่างทั้งหมดสองหมู่บ้าน = 202 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสอบถาม 2 ประเภท ได้แก่

1. ใช้วิธีการประเมินสภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal) เพื่อสอบถามตัวแทนสมาชิกในหมู่บ้าน โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่ม (Sorting) ในการศึกษาชุมชน (Community study) ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การจัดกลุ่มสตรีในหมู่บ้าน ตามสถานภาพระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวของสตรีในหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 การจัดกลุ่มสตรีในหมู่บ้าน ตามความขยันหมั่นเพียรของสตรีในหมู่บ้าน

2. การสอบถามที่สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อถามข้อมูล ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบเปิดและคำถามแบบปิด โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ทักษะในการประกอบอาชีพ สถานภาพทางสังคม การรับสื่อมวลชน

ตอนที่ 2 ลักษณะการประกอบอาชีพ และการใช้แรงงาน ในและนอกภาคเกษตร ความเห็นชอบของสามี

ตอนที่ 3 ลักษณะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน ได้แก่ การมีภาระหนี้สิน รายได้ จำนวนบุตรในวัยเรียน และก่อนเข้าเรียน ลักษณะของครอบครัว

การทดสอบแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับครัวเรือนบ้านจู้ด ตำบลลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง จำนวน 5 ครัวเรือน รวม 10 คน ซึ่งเป็นประชากรนอกกลุ่มที่จะศึกษา แล้วจึงนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปสัมภาษณ์จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของหมู่บ้านจากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ
  - 2.1 ใช้การประเมินสภาพชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal) โดยให้ตัวแทนของกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 2 คน ตัวแทนของกรรมการกลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มสตรีที่มีในหมู่บ้าน จำนวน 2 คน และสตรีที่ทราบเรื่องราวทั่วไปของหมู่บ้านค่อนข้างมาก (Key informant) อื่น ๆ จำนวน 2 คน รวมเป็นตัวแทนชุมชนทั้งหมด จำนวน 6 คน มาร่วมกันจัดกลุ่มสตรีในหมู่บ้าน ตามสถานภาพระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวสตรี และตามความขยันหมั่นเพียรของสตรี โดยแจกบัตรที่ระบุชื่อคู่สามีภรรยา (บัตรหนึ่งใบ ต่อ หนึ่งคู่สามีภรรยา) ให้กับตัวแทนของหมู่บ้านทั้ง 6 คน ร่วมกันจัดกลุ่มดังกล่าว

- 2.2 สอบถามประชากรตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทั้งหมด เมื่อตรวจสอบความเรียบร้อยแล้ว

1. นำข้อมูลมาจัดระเบียบและประมวลผล โดยใช้สถิติที่เหมาะสม เช่น สถิติพรรณนาในข้อมูลประเภทกลุ่ม (Category) และระดับ (Ranking) ใช้ค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลประเภทช่วง (Interval) ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum)

ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นต้น

2. สถิติวิเคราะห์เพื่อการทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 ทดสอบโดยวิธี Pearson Product Moment Correlation เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และใช้ตารางสำเร็จรูปค่าวิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Pearson ในการทดสอบนัยสำคัญ

เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ นิชิต นิทกซ์ เทนสมบัติ (2531:198) ได้แบ่งเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ไว้ดังนี้

ค่าของ r	แสดงว่า
+ .70 ขึ้นไป	ความสัมพันธ์ในทางบวกและสูง
+ .50 ถึง + .69	ความสัมพันธ์ในทางบวกและมากพอสมควร
+ .30 ถึง + .49	ความสัมพันธ์ในทางบวกและปานกลาง
+ .10 ถึง + .29	ความสัมพันธ์ในทางบวกและต่ำ
+ .01 ถึง + .09	ความสัมพันธ์ในทางบวกและแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย
.00	ไม่มีความสัมพันธ์เลย
- .01 ถึง - .09	ความสัมพันธ์ในทางลบและแทบจะไม่มีความสัมพันธ์เลย
- .10 ถึง - .29	ความสัมพันธ์ในทางลบและต่ำ
- .30 ถึง - .49	ความสัมพันธ์ในทางลบและปานกลาง
- .50 ถึง - .69	ความสัมพันธ์ในทางลบและมากพอสมควร
- .70 ลงไป	ความสัมพันธ์ในทางลบและสูง

2.2 สมมติฐานข้อที่ 3 , 4 และ 5 ทดสอบโดยใช้สถิติ Chi-Square.

2.3 สมมติฐานข้อที่ 6 , 7 และ 8 ทดสอบโดยใช้สถิติ t-test.